

KI-organisaties gericht op

Henk Bosch, redacteur en Sietske Zantinge, jr. marktmanager rund

De Nederlandse veehouder kan met een gerust hart sperma aanschaffen van Nederlandse KI-organisaties. Dankzij Europese richtlijnen en vele extra controles worden de belangrijkste ziekten zoals BVD, Bluetongue en IBR uitgesloten. Alles is gericht op veiligheid. Anders zou er immers ook geen internationaal verkeer mogelijk zijn.

Uitspraken die we noteerden tijdens ons gesprek met Ali-Jetske Hoogland (manager operations bij de Nederlandse tak van Alta Genetics), Luc Boonen (dierenarts bij KI Samen) en Jaap Bosch (senior veterinaire bij CRV, tevens voorzitter van de Veterinaire Technische Commissie, VTC). Gedrieën vormen ze voor dit interview de delegatie vanuit de VTC, onderdeel van de Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie (NVO).

BVD

"Het is uitgesloten dat bijvoorbeeld BVD, Bluetongue of IBR via KI-sperma wordt overgebracht", benadrukt Bosch meteen met nadruk. "In de Europese richtlijnen staat dat we vrij moeten zijn van IBR, BVD, Bluetongue, Campylobacter, Trichomonas, Leukose, Brucellose, Tuberculose. Daarop vindt bijvoorbeeld voor IBR, Bluetongue en BVD bij de Nederlandse KI-verenigingen een vierwekelijkse controle plaats. Ook wordt getest op para-TBC en Leptospira hardjo. Daarnaast moet het sperma ten minste 28 dagen in quarantaine gehouden worden zodat, mocht zich een calamiteit voordoen, het betreffende sperma alsnog vernietigd kan worden. Op die manier zijn alle garanties gewaarborgd. Bepaalde exportlanden stellen ook nog aanvullende eisen, bijvoorbeeld over Q-fever. Dat betekent automatisch dat we de stieren ook daarop testen. We testen als KI-organisaties dus erg veel. Soms denk je: Er zou wel een tapkraan onder de stier mogen hangen, zoveel bloed wordt er getapt..."

'alle garanties gewaarborgd'

Europese richtlijn

De Europese KI-organisaties zijn gebonden aan de Europese richtlijn 88/407 (opgesteld in 1988, daarna verschillende keren aangepast). Deze beschrijft dat ze vrij moeten zijn van bepaalde dierziekten, zoals hierboven vermeld. Boonen: "Dit wordt van tevoren gecontroleerd in quarantainestallen. Daarnaast zijn er voor het personeel en eventuele bezoekers allerlei hygiënemaatregelen tijdens het verblijf van de stier in de stallen, zoals douche-protocollen, en het in principe toegangsverbod voor bezoekers. Alle materiaal dat op de locaties komt wordt gedesinfecteerd."

KI-organisaties worden twee keer per jaar gecontroleerd door de overheid of ze aan alle richtlijnen en kwaliteitseisen voldoen. Sommige KI-stations zijn ISO-gecertificeerd. "Er zijn dus heel veel controles per jaar", volgens Bosch. De richtlijn 88/407 is gebaseerd op de OIE: Office International des Epizooties. De huidige naam is

World Organisation for Animal Health, een organisatie met 'wereldnaam' op het gebied van infectieziekten, testen, bestrijdingsmethoden e.d. en verantwoordelijk voor wereldwijde diergezondheid.

Buiten Europa

Er is Europees verkeer in sperma mogelijk indien de donorstieren minimaal aan de 88/407 voldoen. Echter ook buiten Europa wordt het sperma voor de EU onder gecontroleerde omstandigheden

Bij de stieren gebruikt materiaal wordt voor hergebruik gereinigd en ontsmet (kunstschede).

Weekvat, na invriezen komt het sperma in quarantaine, voordat het in circulatie mag worden gebracht.

Het invriesproces is begonnen, in eerste instantie naar -90°C.

veiligheid

Voorraadvat: sperma wordt hier opgeslagen klaar voor distributie.

geproduceerd. Hoogland: "Wij importeren veel sperma vanuit onze locaties in Canada en de VS. Voor deze locaties en het product dat hieruit wordt geleverd gelden dezelfde EU-regels." Volgens Boonen moet sperma met bestemmingen buiten de EU vaak voldoen aan dezelfde of extra aanvullende eisen, bijvoorbeeld het sperma dat naar Nieuw Zeeland gaat.

Veiligheid voorop

Alle KI-stations stellen strenge voorwaarden aan de toegang tot een locatie om de gezondheidsstatus van de dieren veilig te stellen. Hoogland: "Uiteraard moet een specialist soms naar binnen, maar dat gebeurt dan wel onder strenge voorwaarden. Daar moeten ze ook voor tekenen. Naast het douche- en omkleedprotocol, moet men rondcontactvrij zijn voor een periode van 24-48 uur. Het personeel mag geen evenhoevigen houden, dus ook geen schapen en geiten."

Proefstier, wachtstier

Alle KI-stations werken met het traject proef-, wacht- en fokstieren. Boonen: "Ook in de wachtperiode vinden de onderzoeken continu plaats. Deze periode is voor de veehouder risicoloos, want de stieren produceren geen sperma dat extern gaat. Als productiestier worden de stieren elke maand getest op de afwezigheid van de genoemde ziekten om zo het geleverde sperma te kunnen garanderen. Wat we eigenlijk willen is dat we geen sperma uitgeven dat weliswaar aan de wetten voldoet, maar dat toch een risico vormt."

'alleen EU-erkend sperma aanschaffen'

En de veehouder zelf?

Wat kan de veehouder zelf doen rondom KI? Hoogland wijst er op dat de inseminator van de KI-organisatie verplicht is om (indien aanwezig...) schone bedrijfslaarzen van de veehouder te gebruiken, evenals bedrijfskleding. "Handen wassen na afloop is ook belangrijk. Dit geldt uiteraard ook als de veehouder zelf de KI uitvoert". Boonen vult aan en zegt met klem: "Veehouders moeten al het niet-EU-gekwalificeerd sperma weren! Dat is het grote risico. Dit is namelijk helaas nog steeds in roulatie! Er is echter verschil tussen EU-erkend en niet-EU-erkend sperma." Volgens Bosch is het onduidelijk hoe groot die laatste stroom is. "Maar het vormt wel een groot risico. Via de tekst op het rietje kan nagegaan worden of het om EU-erkend sperma gaat. Ieder EU-erkend productiestation heeft een officieel nummer. Dit staat dan op de rietjes vermeld, beginnend met de code van het land: bijvoorbeeld NL voor Nederland. Niet te verwarren met het ook op het rietje vermelde I&R-nummer, dat ook bij Nederlandse dieren met NL begint. Je moet dus als afnemer sperma van een EU-gecertificeerd KI-station kopen."

Geschiedenis

In de jaren veertig kwamen er bij de natuurlijke dekking steeds meer dekinfecties voor en daardoor onvruchtbare koeien. Daarom werden in de periode 1947-1950 de eerste KI-verenigingen opgericht. Naast het terugdringen van dekinfecties en vruchtbaarheidsziekten bood de KI enorme foktechnische mogelijkheden, doordat een goede stier veel meer koeien drachtig kon maken dan bij natuurlijke dekking. Voor het fokken van koeien wordt tegenwoordig bijna uitsluitend met kunstmatige inseminatie gewerkt. Slechts weinig bedrijven houden zelf stieren. Tegenwoordig is het mogelijk dat een topstier per jaar meer dan 100.000 koeien drachtig maakt.

Afgevulde en bedrukte rietjes liggen klaar voor invriezen. Let op vermelding van landcode en nummer: het betreft hier een EU erkend Ki station (NL 07).